

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Drs D. J. Galle, Haarlem; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Drukkers-Uitgevers:
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Bij de Jaarwisseling. — Uit de Schrift: Het conflict zuiver houden. (Matth. 7:6.) — Kerkelijk Leven: Retardatie en lankmoedigheid. De professoren ter Synode. „Om Sions wil”. „Geloof en Vrijheid”. Zondingsblad. Vervolgartikelen. — Even Parkeerders: Infanterie en Cavalerie. — Lit. en Kunst: Eind goed, al goed? — Pop. Wet. Schetsen: Obligatie-leeningen. — Vakwetenschap en Praktijk: Het sterilisatie-vraagstuk. VII. — Uit het Pol. en Soc. Leven: „Terug uit de Sovjet-Unie”. II. — Opv. en Onderwijs: Aan wie de schuld? — Uit de Buitend. Kerken: Die Geref. Kerk in Zuid-Afrika. II. — Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Bij de Jaarwisseling.

En die op den troon zat, zeide: Zie, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw. Openb. 21:5. We kunnen, als we ons iets meer aan den grondtekst, ook in de volgorde van woorden, houden, en eene eenigszins andere lezing volgen, ook vertalen: En die op den troon gezeten is, zeide: Zie, nieuw maak Ik alle dingen. En Hij (of: hij) zeide: Schrijf, want deze woorden zijn getrouw en waarachtig. Dan komt meer uit, dat Hij, Die nu sprak, aldoor op den troon zit. Ook treedt dan beter in het licht, dat het hierbij bijzonder gaat om de gedachten van nieuw, en van alle dingen. Het is wat moeilijk te beslissen, of de laatste woorden van dit vers gesproken werden door God Zelf, dan wel door de stem van vs 3. In dit laatste geval echter toch op 's Heeren bevel. De woorden „tot mij” zijn denklijk eene latere toevoeging, maar die geene verandering van zin aanbrengen.

Wat ons in deze woorden wel treffen moet, is de uitdrukkelijke verzekering in de tweede helft van dit vers.

Was die stellige betuiging noodig?

God Zelf sprak toch de voorafgaande woorden.

En heeft Zijn Woord bevestiging van noode?

In zichzelf natuurlijk niet.

God is de Waarachtige, Die niet liegt. Hij is getrouw, en Hij doet, wat Hij belooft, of dreigt, wanneer althans die belofte of bedreiging niet voorwaardelijk werd gesproken.

En daarvan is hier ook zelfs niet de minste schijn.

God spreekt nu volstrekt, geheel zonder eenige conditie.

Daarom behoefde dit woord ook geene nadere verzekering betreffende zijne betrouwbaarheid en waarheid.

Toch geeft de Heere die hier.

Waarom doet Hij dat?

Om onzentwil.

Omdat wij Hem zoo weinig gelooven, en dikwerf zoo moeilijk aan de waarheid van Zijn woord vasthouden, hoe duidelijk en stellig Hij het spreke.

We zullen het veelal wel niet rechtstreeks onwaarheid heeten en tegenspreken. Integendeel zullen we het erkennen als de gewisse waarheid. Maar menigmaal blijkt dat meer eene zaak der lippen, die ons niet aangrijpt, noch in heel ons bestaan en doen beheerscht.

En daarom nu deze uitdrukkelijke verzekering bij dit woord des Heeren.

Opdat de waarheid van de vernieuwing aller dingen door den op den troon Gezeten ons altoos helder voor den geest zou staan, diep ons in de ziel zou indringen, scherp zich als zou afdrucken in ons gemoed, teneinde wij alles wat er geschiedt, in haar licht zouden zien, en bij alles met haar rekenen.

Reeds de Prediker zeide: Hetgene dat er geweest is, hetzelfde zal er zijn, en hetgene dat er gedaan is, hetzelfde zal er gedaan worden, zoodat er niets nieuws is onder de zon, 1:9.

En zoo schijnt het.

Het ééne geslacht gaat en het andere geslacht komt, maar de aarde staat in eeuwigheid. Ook rijst de zon op en de zon gaat onder, en zij hijgt naar hare plaats waar zij oprees. Alle beken gaan in de zee, nochtans wordt de zee niet vol. Alle deze dingen worden (zoo) moede, dat niemand het zoude kunnen uitspreken. Het oog wordt niet verzadigd met zien en het oor wordt niet vervuld van hooren, Pred. 1:4-8.

Het is altoos weer eenerlei, schijnt het, altijd weer hetzelfde.

De menschen worden geboren, zij groeien op, zij sterven.

Dat gaat maar immer zoo door.

Er zijn er die jong sterven, er zijn er die oud worden. Er zijn er, die in de kracht van hun leven wegvallen. Sommigen worden ineens weggerukt. Anderen kwijnen langzaam weg. Dezen komen tot macht. De meesten krijgen nooit eenigen invloed van betekenis. Gebrek hier, overvloed daar.

En dat kan gezien worden overal, eeuw uit eeuw in.

Waar blijft dan de vernieuwing aller dingen?

Het oude jaar vlood heen, een nieuw brak aan. Is dat dan niet iets nieuws?

Maar dat gebeurt honderd maal in eene eeuw. En sedert de schepping van den mensch is het reeds duizenden malen geschied.

Waar is dan het nieuwe?

Toch zeide Hij, Die op den troon gezeten is: Zie, nieuw maak Ik alle dingen.

En Hij gaf nog Zijn bevel ter bevestiging: Schrijf, want deze woorden zijn getrouw en waarachtig.

Zoo zal dan ook geschieden, wat God met dit woord heeft uitgesproken.

Of wij het reeds in vervulling zien gaan, dan mogelijk van zijne verwerkelijking nog niets merken, doet er niet toe.

De waarheid van dit woord hangt niet af van 's menschen waarneming, evenmin als van zijn doen.

Het is niet zijn woord, het is Gods woord.

En Hij, Die het sprak, zal ook Zelf voor zijne daadwerkelijke vervulling zorg dragen.

Op Zijnen tijd.

Johannes zag nu eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde. De eerste hemel en de eerste aarde waren weggegaan. En de zee was niet meer. En hij zag het nieuwe Jeruzalem nederdalen uit den hemel van God, toebereid als eene bruid, die versierd is voor haren man. En uit den troon klonk een sterke stem: Zie, de tent Gods is bij de menschen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn. En Hij zal alle tranen van hunne oogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geschrei, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan, Openb. 21:1-4.

Daarop volgen 's Heeren woorden: Zie, nieuw maak Ik alle dingen.

In de vorige verzen worden alle dingen geteekend als reeds nieuw.

Toch zegt de Heere niet: Zie, Ik heb alle dingen nieuw gemaakt. Ook zegt Hij niet: Ik zal alle dingen nieuw maken. Maar Hij zegt: Zie, nieuw maak Ik alle dingen.

De Heere stond toen gereed, het te doen.

Johannes had de vernieuwing reeds gezien, doch in visioen. De verwerkelijking moest nog intreden. En haar zou God nu werken. Daarom gebruikt Hij het praesens, den tegenwoordigen tijd: Ik maak alle dingen nieuw. Hij zeide: Het is ge-

schied. Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet. Die overwint, zal alles beërven, en Ik zal hem tot een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn, Openbaringen 21:6-7.

De volle vervulling hiervan komt eerst met den oordeelsdag en met de eeuwigheid. Dan zal de Heere in volten omvang alles vernieuwen, hemel en aarde met wat er op en in is, met tenietdoening van al wat verkeerd is, zondig, onrein, goddeloos. De gansche schepping zal dan onverduisterd stralen in de heerlijkheid Gods.

Maar dit toekomstige doet ons het heden niet voorbijzien.

De komende volle vernieuwing moet de steeds doorgaande zeer gedeeltelijke ons niet onopgemerkt laten voorbijgaan.

God de Heere is ook nu reeds dagelijks bezig, vernieuwing op aarde en in den hemel te werken, ter voorbereiding van de volle vernieuwing met den dag des oordeels en het aanbreken der eeuwigheid.

Elke jaarwisseling stelt het ons klaar voor oogen.

Het schijnt wel steeds hetzelfde, ook bij elke wisseling der jaren.

Maar dat is slechts schijn.

Elk jaar geeft God ons nieuw koren, nieuwe aardappelen, nieuwe vruchten, nieuwe krachten tot den arbeid, nieuwe gelegenheden.

Telkens geeft Hij nieuwe toestanden en verhoudingen, onverwachte verwickelingen, nieuwe zorgen ook, en vreezen, nieuwe blijdschap en uitredding, nieuwen regen en nieuwen zegen, nieuwe omstandigheden in de gesteldheid der natuur en in de samenleving der volkeren.

Aldoor ook geeft Hij nieuwe menschen.

Ieder jaar vallen er meer dan 50.000.000 weg door den dood. En ieder jaar verschijnen er weer meer dan 50.000.000 nieuwe menschen op aarde.

Bij de vorige jaarwisseling maakt dat een verschil enkel in de menschenwereld van meer dan 100.000.000 menschen. Ruim vijftig miljoen menschen, die er einde 1935 nog waren, zijn er nu niet meer. Ruim vijftig miljoen andere, die er toen nog niet waren, zijn er nu wel.

En dat gaat ieder jaar zoo door.

Neen, het is niet steeds hetzelfde.

Ook niet bij elke jaarwisseling.

Het is steeds weer anders en nieuw, ofschoon daar ook telkens veel gelijkheid zij.

God vernieuwt immerdoor hemel en aarde en menschheid, doch met wegneming en verdelgung, opdat Hij straks alles vernieuwe in volten omvang en in volten zin.

En die op den troon gezeten is, zeide: Zie, nieuw maak Ik alle dingen.

De troon is symbool van oppermacht en van gericht, van soevereiniteit en heerschappij, van rechtspraak en oordeel.

En zitten op den troon spreekt van de uitoefening van koningsmacht en van het rechterlijke beslissen.

Deze beeldspraak zegt hier, dat God bij deze vernieuwing handelt als opperste Souverein, naar eigen welbehagen, en als Koning over alles, over hemel en aarde met alle schepselen, en als Rechter van engelen en menschen, over al wat gedaan wordt, goed of kwaad.

Daarom geschiedt deze vernieuwing door oordeel.

Tien- en tientallen miljoenen menschen zinken elk jaar weer weg in den dood.

God oordeelt hen.

Het is den mensch gezet te sterven.

Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeeren, heeft Hij gesproken.

In ieder jaar valt er zoo onnoemelijk veel weg. God vernieuwt onder oordeelen, met vonnis- velling.

Hij neemt echter niet alleen weg. Hij stelt weer andere miljoenen talen in hunne plaats, en nog steeds meer, dan die Hij wegnam. Hij is de Almachtige, Die maar heeft te spreken, en het is er. Hij wordt niet moede noch mat.

Duizenden van jaren heeft Hij zoo gehandeld. En nog altoos handelt Hij opnieuw zoo. Want Zijne kracht wordt niet verteerd. Al wat Hem behaagt doet Hij. En dat blijft Hij doen jaar in jaar uit, eeuw na eeuw, nu reeds tientallen van eeuwen aanen.

Hij heerscht over hemel en aarde, gebiedt over zon en maan, elken dag, geeft regen, of droogte, naar Hij wil, voorspoed, of tegenspoed, gezondheid en ziekte, steeds weer zooals het Hem be- lieft.

Hier neemt Hij hem of haar weg, die niet ge- mist scheen te kunnen worden.

Daar spaart Hij dengene, die ontzettend veel verderf in kleiner of groter kring aanricht, soms volken en landen verwoest.

Hij doet Zijnen regen vallen in de woestijn. En het vruchtbare veld verkijnt soms door droogte. Ellendigen komen om van gebrek. Anderen leven in overdaad en verkwisting, en weten van ge- blaseerdheid niet, wat zij nog verder aan dwaze dolligheid zullen uithalen.

En God zit op den troon, en regeert, en werkt, en oordeelt, en brengt verandering teweeg, en vernieuwt hemel en aarde, maar wij begrijpen het niet.

Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad, Jes. 28:19.

Den Almachtige, Dien kunnen wij niet uitvinden. Hij is groot van kracht; doch (door) gericht en groote gerechtigheid verdrukt Hij niet, Job 37:23.

Hij is souverein en almachtig, wijs en recht- vaardig, goederdieren en groot van gericht, on- veranderlijk en onbegrijpelijk, vol van majesteit, maar ook van genade.

Elk jaar opnieuw doet Hij het aanschouwen. Bij elke jaarwisseling valt het duidelijk te zien.

Ook in het nieuwe jaar zal Hij het Zich weder- om betoonen.

Alle dingen maakt Hij reeds nu nieuw, ter voor- bereiding van de volledige vernieuwing van hemel en aarde aan het eind der dagen.

Maar Hij doet het zittende op den troon, met ontroerende gerichtsoefening, vol van genadebe- toon, in onbegrijpelijke Goddelijke grootheid en majesteit.

Zeër groot is onze Heer, vol krachten;
Onpeilbaar diep zijn Gods gedachten;
Daar Zijn verstand, nooit af te meten,
Ver overtreft al wat wij weten.
Zachtmoedigen wil Hij bewaren,
Hij houdt ze staand in hun gevaren;
Maar goddeloozen doet Hij bukken,
Bezwijken onder d'ongelukken. Ps. 147:3.

S. GREIJANUS.

UIT DE SCHRIFT

Het conflict zuiver houden.

Geef het heilige den honden niet, noch werpt Uwe paalen voor de zwijnen, opdat zij niet te eeniger tijd die met hunne voeten vertreden, en zich omkeerende U verslinden.

Matth. 7:6.

Wanneer de Heiland toegekomen is aan Mat- theüs 7 begint Hij de slotopmerkingen van Zijn bergrede. Hij heeft dan een werkelijke kring om Zijn discipelen getrokken en gezegd, dat binnen dezen kring, waar zij nu staan, God heerscht als Opperheer. Hier is nu de machts- sfeer en het rijksgedebiet van het koninkrijk Gods. Het heeft een eigen levensbeginsel — van boven —, eigen geboden — uit den hemel —, en alzoo een eigen levensopbouw — dat wat in den be- ginne was —. En dit rijksgedebiet met eigen rijks- geboden, waar weer staat de troon des Heeren, heeft niets te maken met dat andere rijksgedebiet, de wereld, waar de troon van Satan is. En de geboden van dit koninkrijk Gods, waardoor in zijn machtsfeer het leven weer gezond en de levens- verhoudingen weer goed worden, dat is het „heilige“, dat alleen in dezen kring thuishoort, en dat zijn de paalen, die in dezen kring het kostbaarste bezit zijn.

En hoe overwint nu dit Koninkrijk Gods de wereld? Welke werkmethode heeft dit Koninkrijk? Het overwint eerst den mensch door zijn gees- telijke krachten, den mensch uit dat andere rijks- gebied, de wereld. Daarna wordt zulk een over- wonnen mensch in het rijksgedebiet van het Koninkrijk gezet, en daar beladen met de geboden van dit Koninkrijk, om alzoo Gode dankbaar voor Zijn verlossing te leven. Hij kan nu beladen wor- den, want hij heeft beleden: God heb ik lief. En

zoo breidt dit Koninkrijk zich uit en wordt zijn rijksgedebiet al grooter en openbaart het zijn glorie in deze wereld. En naar deze werkmethode zal het de wereld overwinnen.

En nu zit in dit koninkrijk Gods, dat alzoo zijn machtsfeer dagelijks uitbreidt, een groeiend conflict met het andere rijksgedebiet, de wereld. Het eene levensbeginsel, uit den hemel, verdraagt zich niet met het andere, uit de hel. Maar door zijn eigen werkmethode houdt het Koninkrijk Gods het conflict zuiver. Immers als het nu tot een botsing komt tusschen deze twee gebieden, dan is de oorzaak van het conflict JEZUS CHRISTUS. Want de wereld krijgt nu te doen met menschen, die het leven geheel anders aanpakken, die een geheel andere levensopen- baring hebben, en door die menschen leert zij CHRISTUS kennen, CHRISTUS, als de steen des aanstoots tusschen Koninkrijk Gods en wereld.

En nu moet men zich aan deze werkmethode van het Koninkrijk Gods houden, zal men het conflict zuiver houden. Tast men deze werkmethode zelf aan, dan krijgt men wel conflicten, maar niet het conflict, Jezus Christus. En de werkmethode van het Koninkrijk Gods aantasten geschiedt, wanneer men het heilige den honden geeft en de paalen voor de zwijnen werpt. Wanneer men dus de geboden van bin- nen den kring van het Koninkrijk buiten zijn kring uitdraagt, en daar bekend maakt, en tracht op te leggen. Men kan dit doen om alzoo ook buiten den kring van het Koninkrijk het leven gezond te maken, en het zijn glans weer te geven. En als nu bijv. de Wereldbond van Kerken oproept om den vrede tusschen de volkeren te bevorderen, dan roept hij op, om de geboden van het Ko- ninkrijk Gods buiten zijn machtsfeer uit te dragen. Hij kan dit doen met de beste bedoe- lingen, om de heerlijkheid van het Koninkrijk ook in de internationale verhoudingen te laten doorbreken. Maar hij vergeet nu, dat hij in strijd gekomen is met de werkmethode van het Koninkrijk zelf. En het gevaar is, dat men juist tegen dezen Wereldbond van Kerken zich keeren zal. En als men er zich over ver- baast, hoe het mogelijk is, dan is dat dezelfde verbazing van een, die bezig was paalen voor de zwijnen te werpen, en nu niet begrijpt, dat die beesten op hem afkomen.

Het heilige den honden geven en de paalen voor de zwijnen werpen is in den grond streven naar een verkeerde machtsontplooiing van het Koninkrijk Gods. Men is diep onder den indruk gekomen van de klacht, dat dit Koninkrijk niets veranderd heeft in de wereld, dat het Christendom een fiasco is. En nu wil men harder gaan werken, om iets van dit Koninkrijk Gods aan de wereld te zien te geven. En men vergrijspt zich aan de werkmethode zelf: eerst voor het koninkrijk winnen en dan de geboden van het koninkrijk opleggen, geloovende, dat zóó de wereld over- wonnen wordt.

En straks zal men in Stockholm en in Oxford en in den Wereldbond van Kerken verbaasd staan, dat men zich tegen hen keert. Maar de Heiland heeft ons reeds gewaarschuwd om de gebieden van Koninkrijk Gods en wereld zuiver te scheiden om alzoo het conflict, dat er wezenlijk is, en dat straks ook uitbreken zal, zuiver te houden. De waarschuwing is om onszelf niet in gevaar te brengen door onzuivere conflicten, waarbij wij niet eens kunnen zeggen, dat de smaadheid van Christus op ons gekomen is.

De groote vraag van onzen tijd is, zullen wij blijven bij de werkmethode van het Ko- ninkrijk Gods. Ook deze werkmethode is ergernis en dwaasheid. Wij GELOOVEN in den triump van het Koninkrijk Gods!

Houdt het conflict zuiver.

H.

v. d. B.

KERKELUK LEVEN

Retardatie en lankmoedigheid.

(Jaarwisseling.)

Wie in onzen toch wel zeer kritischen tijd met zijn versnelde antichristelijke actie de jaarwisseling tege- moet gaat, denkt onwillekeurig aan het bekende woord uit de Apocalyps: „En toen Het het zevende zegel ge- opend had, werd er een stilzwijgen in den hemel, om- trent van een half uur“. Openh. 8:1.

Wat het te zeggen heeft?

Om te beginnen, valt met één ding vóór alles te reke- nen: in de Openbaring van Johannes is alles visioen. Wij moeten daaraan steeds indachtig blijven, willen wij niet zin en bedoeling en inhoud van het boek keer op keer miskennen. Dat geldt in elk opzicht, het geldt dus óók van de tijdsaanduidingen, en de tijdsmaten, die in dit boek telkens te vinden zijn. Wanneer er sprake is van „drie en een half jaar“, van „twee en veertig maanden“, van „twaalf honderd zestig dagen“, van „één uur“, „een half uur“ ook, dan zijn dat geen gewone

tijdsbepalingen, zooals wij die elk uur van den dag zelf doen en laten doen, maar het zijn symbolische tijdsaan- duidingen, die een door God gewilde werkgelegenheid (kairos) in haar ingrijpen op en formieren van onze in den tijd (chronos) verlopende geschiedenis willen karakteriseeren. Men moet dan ook in geduldige uit- legging zoeken naar de gedachte, die er in uitgesproken ligt, en daarbij de aanwijzingen van het boek zelf volgen.

Nu is het, wat het „half uur“ van den hierboven geciteerden tekst betreft, niet zoo heel moeilijk, de betee- kenis van deze tijdsaanduiding te verstaan. Wij hebben immers in de Openbaring van Johannes meermalen de tijdsmaat van „een uur“. Zoo'n „uur“ wordt dan gedacht als een t i j d s e e n h e i d. Het is een chronologische eenheidsmaat, zou men zoo zeggen. „Een uur“ is dan een symbolische aanduiding voor de periode, die voor het verrichten en afmaken van een volledige handeling noodig is. Moet „iets nieuws“ gebeuren, wordt een nieuwe acte geopend, dient een beslissend drama te worden afgewikkeld, dan staat daar „een uur“ voor ge- reserveerd in de symboliek; het is de gewone tijds- eenheid.

Denkt men nu hieraan, dan wordt het ineens duide- lijk, wat dat mysterieuze half uur zwijgen in den hemel beteekende. We hooren ervan spreken bij de opening van het „zevende zegel“. Het was een afzonderlijke acte, die opening van het zevende zegel. Op zichzelf genomen kon daar dus „een uur“ voor gereserveerd zijn. Het merkwaardige evenwel is nu, dat, wanneer het zevende zegel opengaat, de ureenheid, de normale tijdsmaat, verdeeld wordt tusschen een half uur van handelen en een half uur van niet-handelen. Het niet-handelen is in den tekst de inzet. Er is een „half uur“, een halve tijds- eenheid, zwijgen in den hemel. De ééne acte breekt zich in twee deelen: het zwijgen is programmapunt, evengoed als wat erop volgt, het is konstitutief voor het geheel.

Dat is een aangrijpende boodschap, zodra men er maar aan denkt, hoezeer de opening juist van het zevende zegel een hoogst gewichtig moment is. Immers, het zevental geldt steeds als het getal der volkomenheid, der afsluiting, der afronding. Komt een handeling tot haar zevende bedrijf, dan is het eind in 't zicht. Het proces is rijp voor de ontknoping.

Zóó nu wordt ook in de Openbaring het drama van de wereldgeschiedenis, en in engeren zin óók het drama van de wereld-voleinding geteekend. De zeven zegelen, waarmee het boek der geschiedenis was toegesloten, worden stuk voor stuk geopend. Elke zegel-opening brengt daarbij een beslissende wending in de geschie- denis der naar het einde haastende wereld. Met het zevende zegel is dan ook heel de Goddelijke handelingen- reeks, welke verloop in de successieve opening der zeven zegelen geteekend wordt, tot haar eindpunt ge- komen. Daarom is bij het intreden van het zevende zegel-openingsmoment de toestand der bijna-rijpheid, het critieke moment van het in de laatste crisis komen aangeduid. „Eenheid“!

Welnu, deze „uiterste“ acte ontvouwt zich — anders dan bij de eerste zes zegelen — in een dubbel agendum- punt: zwijgen, en daarna doen. Stilzijn en daarna voort- varen tot het bittere einde. De tijdsseenheid wordt ver- deeld tusschen programmatisch handelen en wederom programmatisch niet-handelen. De engelen z w i j g e n, d. w. z. zij doen een „half uur“ lang niets. Dit laatste wil i n d e n h e m e l zeggen: hun wordt zóólang niets bevolen. Dezelfde bevelende macht van God, Die hen uitzendt waarheen Hij wil, en wanneer Hij wil, geeft thans aan die engelen geen bevel. Zij moeten wachten, wachten. En zóó komt hier het begrip der „retardatie“ ons voor den geest spelen. Reeds heeft in zes handelingen, van zes zegelen, het oordeel zijn voor- bereiding genomen; maar eer de b e s l i s s e n d e keer naar het einde in het zevende zegel genomen wordt, houdt God de engelen een halve tijdsseenheid tegen. Geen wonder, dat dit symbolisch teken van het halve uur zwijgen, een klassieke uitdrukking voor Gods „lank- moedigheid“ is geworden. Eigenlijk schijnt reeds alles gereed voor de laatste acte; zes zegelen riepen om het zevende. Ook de toestand der wereld riep — zou men zeggen — om het einde. De complicaties in de wereld- historie riepen om de slotacte, om de ontknoping. Nocht- ans laat de Heere een half uur... zwijgen. Want de lank-moedigheid van God houdt op ons gezichtspunt het oordeel tegen, en geeft aan de kandidaten van den dood nog de gelegenheid zich te bekeeren.

Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat nu ook van Gods zijde gezien Zijn lankmoedigheid inbreuk maakt op den vasten gang der historie. Dat zou in de Apocalyps slechts dan uitgedrukt kunnen zijn, als in het visioen God bevolen had te spreken, en als de hemel dan des- ondanks gezwegen had. Of wanneer God tot de engelen gezegd had: gaat uit, en zij waren dan niet uitgegaan. Maar neen, zoo staat het niet. Dit halve uur zwijgen is, gelijk wij reeds hebben gezegd, in het kader van het visioen een uitging óók van Gods wil. Zijn genomen besluit zet zich regelmatig door, al treedt er ook in de zichtbaarmaking van Zijn wil-tot-oordeel een pauze van een halve tijdsseenheid op. Maar daarom is van onze zijde beziën, de lankmoedigheid Gods dan ook des te meer een wonder, en een oproep, een oproep tot be- keering. Door het moment van het half uur zwijgen in het visioen van Johannes expres te laten optreden, wil God, die door de Schriften in haar anthropomorphi- tisch sprekende openbaring (Bavinck) ons onderwijzen wil, ons paedagogisch het groote waarheidsmoment in het leerstuk van Gods lank-moedigheid doen verstaan. Wij mogen het niet verwaarloozen, laat staan weg- redeneeren met een beroep op eenige door ons hoog- moedig denken opgebouwde leer-omtrent-God, welke dan zou willen betoogen, dat Gods lank-moedigheid

eigenlijk Gods nog Want al paedagogi- wij, niet Zoo mo oproep in Een op het Woor Zijn stem held, „vee halve uur uur van e weg verga

De prof.

Verle heer H Synode kerk en zo goed in te late publiceerd Dat is ni openbare kerkrecht wat in 11 meeningen Nu wij soren, wa tegen der er bij me maatregel zoodanig onderlinge dat het sy (Prof. He formeerde een punt, zonder de mee bemc

„Om Sik

In zijn keltje in l reeds ach omhaal d hierop ne gekoerde gezegd, z geheel av De K. ziel al had dit De Kamp dan stond voorstel v drukt. Al in zuivere waarop b wordt dar over Sion' en in de c meende, d van Ch ziel re beleden is, die, commi confes de bowe „Schilderi slag, dat, gers in v Sept.) hee klaar. Als lik over belachelijk tegen hun tot nu to verslag v eens wat Inplate bieden, g de zaak n geknipt c zaken, m zwakheid, tenzij ze v De Kamp Greijdanus dingen be hoe men rust, en d in zijn nu dan nog s

Tot zoo gedachte Prof. Gre blad, wa verbazing volkomen blz. 402, niet hebbe zoo kwam len wel h schrijven